

УДК 378.015.31

DOI: 10.31652/2412-1142-2020-58-91-98

Задворняк Людмила Сергіївна

асистент кафедри дошкільної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
ORCID 0000-0002-8677-5813
zadvornyak_lyudmila@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У статті розкривається специфіка організації позааудиторної роботи зі студентською молоддю у закладі вищої освіти, описані основні ідеї, досвід та умови організації позааудиторної роботи. Наведені приклади форм позааудиторної діяльності здобувачів вищої освіти, показані шляхи включення студентів в різні напрямки суспільно-корисних і особистісно-цікавих занять.

Освітній процес у закладі вищої освіти спрямований на формування професійних компетентностей і якостей особистості, виховання громадянськості, працьовитості, поваги до прав і свобод людини, формування особистості, інтегрованої в сучасне суспільство і націленої на вдосконалення цього суспільства. Одним із способів організації ефективного навчання, інтенсифікації освітнього процесу у вищій школі є створення єдиної системи аудиторної і позааудиторної роботи зі студентами.

Важливою сферою в організації роботи закладів вищої освіти у напрямі формування загальнолюдських ціннісних орієнтацій є позааудиторна діяльність, яка надає студентам великі можливості для отримання теоретичних знань, освоєння практичних навичок і формування загальнокультурних і професійних компетенцій.

Реалізація внутрішнього потенціалу студентської молоді в закладі вищої освіти, побудова внутрішніх і зовнішніх факторів формування його громадянської позиції зумовлюється успішною організацією позааудиторної роботи здобувачів вищої освіти, яка складається із самостійної роботи студентів, діяльності із органами самоврядування студентського, культурно-дозвілдової діяльності за інтересами, роботи з підвищення професійної майстерності тощо.

Освітній процес підготовки фахівців, який би відповідав вимогам сучасності, передбачає пошук і відбір відповідних форм та методів організації позааудиторної роботи, які б давали можливість здобувачу вищої освіти самостійно розкривати свої уміння, творчий потенціал, здібності й підштовхували б його до пошуку нових знань, необхідних для формування готовності до професійної діяльності. Тому позааудиторна робота, як форма навчання, за якої майбутній фахівець засвоює необхідні знання, оволодіває вміннями та навичками систематично та планомірно працювати, формує власний стиль майбутньої професійної діяльності, є надзвичайно важливою у процесі фахової підготовки майбутніх спеціалістів. У статті розглянуто особливості організації позааудиторної діяльності студентської молоді в умовах закладу вищої освіти. Визначено роль позааудиторної роботи студентів у процесі формування готовності до здійснення безпосередньої практичної діяльності та розглянуто зміст поняття «Позааудиторна робота», як умова підвищення ефективності освітнього процесу.

Ключові слова: виховання, професійна підготовка, професійна культура, студентське самоврядування, позааудиторна робота, самостійна робота.

1. ВСТУП

Невід'ємним компонентом системи професійної освіти, що дозволяє сформувати компетентного фахівця, є позааудиторна діяльність студентів. Позааудиторна робота це цілеспрямована організація вільного від навчальних занять часу студентів, орієнтована на розвиток креативності, відповідальності, ініціативності, мобільності студентів і сприяє формуванню основ індивідуального стилю майбутньої професійної діяльності, придбання спеціальних знань, навичок і умінь.

В закладі вищої освіти позааудиторна діяльність розглядається як важлива і невід'ємна частина безперервного багаторівневого освітнього процесу, основною метою якої є

соціалізація особистості майбутнього конкурентоспроможного фахівця з вищою професійною освітою, що володіє високою культурою, інтелігентністю, соціальною активністю та якостями громадянина-патріота.

Позааудиторна діяльність дає змогу здобувачам вищої освіти гармонійно поєднувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури, створювати додаткові умови для реалізації їх внутрішнього потенціалу, задовольняти потреби, які в процесі аудиторної роботи не задовольняються. З урахуванням психологічних особливостей студентів, при обмеженні аудиторного часу, виникає необхідність навчати студентів ефективно працювати в позааудиторний час для оволодіння ними знань у повній мірі. Професійна культура здобувачів вищої освіти формується під впливом здобутих знань та умінь, як у процесі аудиторної роботи, так і під час позааудиторної діяльності. Позааудиторну роботу розуміють як систему виховних заходів, спрямованих на виховання високорозвиненої особистості майбутнього фахівця зі сформованою моральною культурою, творчим мисленням, відповідальністю, різнобічними інтересами й настійними прагненнями їх задоволення та дієвою конкурентоспроможністю.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях наявні різні погляди з приводу змісту поняття «позааудиторна робота». Зокрема, увагу сучасних науковців привернув напрям соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності (Г. Овчаренко, О. Севаст'янова, Н. Шабаєва, С. Шашенко) тощо. Предметом наукового пошуку Л. Якушкіної, Л. Онучак стала організація самостійної позааудиторної роботи студентів. Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що позааудиторна діяльність є багатоаспектним поняттям. Так, науковець Т. Іванайська розглядає позааудиторну діяльність як фактор професійного самовизначення студента. Науковець О. Медведєва вважає, що позааудиторна діяльність – це процес формування й розвитку творчих умінь студентів. Зокрема, вчена І. Карпова у позааудиторній роботі вбачає розвиток творчої обдарованості та організаторських здібностей студентів. За твердженням, Н. Руденко позааудиторна робота визначається, як процес формування міжособистісних відносин студентів. Дослідниця О. Тепла додає, що позааудиторна діяльність – це ще й процес формування гуманістичних цінностей у молодого покоління.

Водночас, аналіз науково-педагогічної літератури засвідчує неоднозначність у трактуванні поняття «позааудиторна діяльність» і на сьогодні не створено універсальних теорій, які можна було б покласти в основу організації позааудиторної виховної роботи в закладі вищої освіти, тому питання підвищення ефективності виховного процесу в умовах закладу вищої освіти є актуальним і необхідним [4].

Мета статті полягає у визначенні структури позааудиторної діяльності студентів закладів вищої освіти та вивченні стану організації позааудиторної роботи як умови підвищення ефективності освітнього процесу.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На сучасному етапі розвитку української держави вища освіта спрямована не лише на якісну професійну підготовку фахівця, а й на всебічний розвиток особистості здобувача вищої освіти. У «Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти» наголошується, що заклад вищої освіти має здійснювати підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяти оновленню та збагаченню інтелектуального генофонду нації, що, в свою чергу, забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів. Тому, важливу роль у професійно-особистісному становленні майбутнього фахівця відіграє позааудиторна робота.

Позааудиторна діяльність закладу вищої освіти є невід'ємною частиною процесу професійного виховання студентів і реалізується за наступними напрямками: освоєння студентами загальнолюдських цінностей, гуманістичних орієнтацій, формування ціннісного ставлення до явищ дійсності; формування світогляду та світорозуміння, відповідного реаліям

сьогодення і сучасним досягненням науки; організацію самопізнання і самореалізації студентів; формування патріотизму, громадянської позиції, толерантності, комунікативної і правової культури, поведінки, адекватного морально-етичним принципам і соціальним нормам; формування досвіду участі в соціально-значимій діяльності; формування професійно-значущих якостей особистості, формування здорового способу життя; розвиток творчого мислення, посилення мотивації до участі в науково-дослідній діяльності. Представлені напрямки є взаємодоповнюючими і реалізуються комплексно.

Науковець, Г. Овчаренко визначає такі напрями позанавчальної діяльності у закладі вищої освіти як: науково-дослідницька, суспільно-політична, художньо-естетична, трудова, історико-культурна й етнографічна, фізкультурно-спортивна, організаційно-управлінська, що відповідають специфіці стадій соціалізації студентської молоді. Провідне значення в позааудиторній діяльності, на думку дослідниці, має змістовний компонент, оскільки йому властиво змінюватись залежно від традицій закладу вищої освіти та фаху майбутнього спеціаліста [5].

Основними завданнями організації позааудиторної виховної роботи в закладі вищої освіти є:

- підвищення соціального статусу позааудиторної роботи у закладі вищої освіти шляхом глибокого осмислення функціональних обов'язків учасників освітнього процесу;
- створення необхідних умов для всебічного розвитку особистості студента, інтегруючи аудиторну і позааудиторну роботу на рівні академічної групи, факультету та університету в цілому; для розвитку творчої ініціативи молоді, виховання відповідальності кожного за результати своєї роботи, формування навичок управлінської діяльності в системі студентського самоврядування;
- формування у студентів стійких умінь самостійної роботи, потреби в освіті та самоосвіті протягом всієї життєдіяльності;
- забезпечення створення в закладі вищої освіти корпоративного середовища, особливого психолого-педагогічного мікроклімату, заснованого на ідеях педагогіки співробітництва, доброзичливого ставлення один до одного, поваги прав і свобод всіх учасників освітнього процесу, взаєморозуміння і толерантності у відносинах, заохочення творчості і активності як студентів, так і викладачів;
- впровадження в практику позааудиторної роботи нових підходів, інноваційних технологій, широке використання передового вітчизняного та зарубіжного досвіду організації позааудиторної виховної роботи з молоддю при вмілому поєднанні з кращими традиціями вищої школи;
- удосконалення процесу управління системою позааудиторної роботи в закладі вищої освіти на основі оптимізації її моделі на основі створення необхідної нормативно-методичної бази і впровадження сучасних технологій управління;
- забезпечення необхідної психолого-педагогічної підготовки викладацького складу, наставників академічних груп, з метою підвищення рівня їх методичної та професійної майстерності.

У процесі позааудиторної роботи виділяють такі форми роботи зі студентами: теоретичні, практичні, комбіновані. Варто виділити усні та письмові форми діяльності, які використовують викладачі під час роботи зі студентською молоддю в позааудиторний час. Для прикладу, О. Кучерява вважає, що індивідуальними формами позааудиторної діяльності є робота з навчальною, довідниковою, науковою, науково-популярною літературою, складання конспектів; робота з електронними підручниками та посібниками; підготовка рефератів, курсових, дипломних, магістерських робіт, робота в електронній мережі Інтернет тощо [2].

Цікаву думку стосовно структури позааудиторної діяльності студентів пропонує науковець О. Стоян [9], у якій виокремлює чотири групи:

- самостійна робота з підвищення професійного рівня (конспектування першоджерел,

підготовка до лекцій і семінарів, виконання курсових робіт, читання спеціальної літератури);

- участь у створенні культурних цінностей (суспільна робота, науково-дослідницька діяльність, участь у художній самодіяльності, любительські й творчі заняття тощо);
- засвоєння культурних цінностей (читання художньої, документальної і наукової літератури, періодики, прослуховування музичних записів, перегляд кіно, вистав, концертів, відвідування музеїв, виставок, лекцій, зустрічі з письменниками, артистами, художниками);
- відпочинок і розваги (заняття спортом, зустрічі із друзями, знайомими, родичами, відвідування розважальних закладів, зустрічі з коханою людиною, прогулянки містом, замські виїзди тощо).

Позааудиторна робота є продовженням аудиторних занять і проходить паралельно з ними, допомагає студентам самореалізуватися, розвинути свій соціальний досвід і придбати новий. Крім того, завдяки органам студентського самоврядування студенти мають реальну можливість впливати на різні процеси, що відбуваються в освітній організації і зачіпають їх інтереси, вибудувати ефективну взаємодію з адміністрацією закладу вищої освіти.

У Педагогічному словнику поняття «позааудиторна діяльність» визначається як спеціально організовані й цілеспрямовані позааудиторні заняття та система пізнавальних і виховних заходів, метою яких є поглиблення та розширення знань, отриманих в умовах навчального процесу, формування творчих здібностей, наукових інтересів, різноманітних умінь і навичок студентської молоді [6].

Позааудиторна робота поділяється на професійно та соціально-спрямовану. До професійної категорії відноситься участь у наукових гуртках, студентському науковому товаристві, дослідницьких проєктах, олімпіадах, конференціях тощо. Позааудиторна робота професійного спрямування має фаховий характер, адже об'єднує здобувачів вищої освіти подібних спеціальностей та проходить під керівництвом викладача й вимагає від студентів чималих зусиль, послідовності, цілеспрямованості та вмотивованості. Позааудиторна робота соціально-спрямованої категорії носить загальний виховний характер і поєднує студентів різних спеціальностей. Наприклад: факультативні заняття; предметні гуртки та клуби; спортивні секції, наукові об'єднання; творчі та дослідницькі проєкти; театральні й танцювальні групи, ансамблі, участь у творчих колективах, відвідування екскурсій, виставок, музеїв тощо. Групова робота охоплює порівняно невелику кількість студентів і сприяє виявленню та розвитку інтересів та творчих здібностей, сприяє поглибленню їхніх знань. [7].

У багатьох випадках позааудиторна робота може розпочатися як хобі, але з часом стати основою майбутньої кар'єри. Оскільки, навички командної роботи, вміння знаходити спільну мову з оточуючими, задатки лідера будуть корисними в різних галузях. Також участь у позааудиторних заходах суттєво знижує ризик алко- та наркозалежності, вчить відповідальності, дає почуття самоповаги [8].

Для українських закладів вищої освіти вже стали традиційними такі заходи, які проводять з особливою урочистістю: «Посвята у студенти», Дня працівників освіти України, Міжнародного дня студента «День відкритих дверей», змагання команд «Ліги сміху», конкурси «Красуня університету» та «Красень університету», День здоров'я, «Козацькі забави», «День закоханих», День матері в Україні, всесвітній день вишиванки, ярмарки, фестивалі студентської творчості, спортивні змагання та багато інших. Також важливими є позааудиторні заходи, які відзначають з великою шанобою: Міжнародний день рідної мови, День гідності та Свободи, День пам'яті учасників ООС/АТО, День пам'яті жертв голодомору, День Соборності України, День пам'яті жертв політичних репресій тощо. Такі форми позааудиторної роботи виховують патріотично-налаштовану, цілеспрямовану, фізично-активну і спортивно-підготовлену особистість, яка спроможна вільно обирати свій життєвий шлях. Так як не всі студенти мають бажання розвивати свої творчі здібності та діють лише в межах вимог навчальної програми і, як результат, вони втрачають шанс розкрити свій творчий та науковий потенціал. У зв'язку з цим постає питання про створення умов, за яких виявлення

та розвиток своїх можливостей стали би для студентів природньою потребою, що в цілому могло б сприяти їх особистісній самореалізації. Важливо постійно заохочувати й виділяти кращих студентів, формуючи в студентській групі дух змагання та здорового суперництва. Варто зазначити, що певні обмеження можуть бути особливо доцільними у позааудиторній роботі першого типу – професійно спрямованій. Оскільки участь у ній має бути чимось на зразок бонусу чи визнання для найбільш успішних студентів.

Як показують більшість досліджень, то здобувачі вищої освіти, котрі активно беруть участь у позааудиторній роботі закладу вищої освіти, мають кращу академічну успішність [3]. Важко сказати, чи це позааудиторна робота допомагає розкрити їх потенціал, чи просто учасники позааудиторних заходів є більш активними та здібними. Можливо, має місце і те, й те. Проте для менш здібних студентів позааудиторна діяльність також має велике значення [1]. Наприклад, якщо студенти мають посередню успішність і у них занижена самооцінка, то досягнення в спорті або театральному гуртку можуть її значно покращити. Варто зазначити, що студенти, котрі беруть участь у соціальних та благодійних проєктах, і бачать результати своєї роботи, відчувають свою важливість та корисність суспільству. Тому позааудиторна робота зі студентською молоддю має бути спрямована на те, щоб кожен студент відчував себе причетним не лише до подій у країні, а й до різноманітних заходів в стінах навчального закладу, ніс відповідальність за свої дії та вчинки, за результати колективнотворчої праці та розвивався на традиціях доброго ставлення до інших.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Положення про необхідність самостійної роботи студентів у закладі вищої освіти давно вже є загально визнаним. Наразі визначено основні завдання професійної освіти: підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентноздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, що вільно володіє своєю професією і орієнтується в суміжних областях діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності; задоволення потреб особистості в отриманні відповідної освіти.

Однак, незважаючи на значний теоретичний потенціал, накопичений педагогічною наукою, він в неповній мірі використовується у вузівській практиці: освітній процес у закладах вищої освіти залишається в своїй основі слабо керованим, що базується на традиційних формах і методах навчання. Недостатня увага приділяється розвитку особистості студента, його самостійності, саморозвитку та самовдосконалення. Фрагментарно організовується позааудиторна робота студентів. Все це веде до суттєвих проблем формування та становлення сучасного фахівця-професіонала.

У змінній соціально-економічній обстановці в нашій державі затребуваними якостями для фахівця є самостійність, ініціативність, підприємливість, діловитість, здатність швидко і оперативно пристосуватися до мінливих кон'юнктурі ринку. Саме ці професійно значущі та соціально важливі якості, такі необхідні тепер професіоналу, повинні бути розвинені в процесі навчання у закладі вищої освіти і, в тому числі, в ході позааудиторної роботи студентської молоді.

Вирішити всі ці завдання можна лише, збільшивши частку позааудиторної роботи студентської молоді. Це пов'язано з тим, що в ході позааудиторної роботи вирішуються не тільки дидактичні завдання, а й завдання виховання особистості. До середини 19 століття в працях прогресивних педагогів висловлюється і утверджується думка про об'єктивне єдність навчання і виховання. Найбільш чітко цю точку зору висловив науковець І. Герbart, який відзначив, що навчання без морального освіти є засіб без мети, а моральна освіта (або освіта характеру) без навчання є мета, позбавлена засобів. Позааудиторна робота являє собою одну зі складових процесу навчання, внаслідок чого, однією з її функцій є виховна, яка полягає в тому, що в ході самостійної роботи, також як і в усьому процесі навчання, формуються

моральні та естетичні уявлення, система поглядів на світ, потреби особистості, мотиви соціальної поведінки, діяльності, цінності і ціннісна орієнтація, світогляд тощо.

Ідея розвитку пізнавальної самостійності в процесі пізнання навколишнього світу займала роздуми мислителів з глибокої давнини (Архіт, Аристоксен, Сократ, Аристотель). Пізніше проблема пізнавальної самостійності знайшла відображення в працях А. Дістервега, Е. Канта, Я. Коменського, К. Ушинського та інших.

На основі аналізу наукової літератури з проблеми організації позааудиторної роботи зі студентською молоддю як умови підвищення ефективності освітнього процесу визначено основні чинники, що забезпечують ефективність даного процесу. Серед таких - інтеграція аудиторних і позааудиторних занять здобувачів вищої освіти.

Проблема інтеграції даних занять пов'язана з проблемою цілісності педагогічного процесу, концептуальні основи якого були закладені в працях А. Макаренка, В. Сухомлинського, С. Шацького.

Особливу увагу в межах вивчення даної теми привертають праці І. Бабочкина, О. Голубкової, В. Єфимової, Н. Козлової, Л. Кондрашової, В. Лисовського, Г. Медяник, Т. Сарафанової, Л. Устинової, у яких доведено, що позааудиторна діяльність є сприятливою сферою розвитку особистості, оскільки забезпечує активізацію суб'єктної позиції молодшої людини, стимулює взаємодію і спілкування з однолітками і педагогами, дає досвід застосування знань, отриманих у навчальній діяльності, стимулює вироблення і корекцію умінь з організації діяльності.

Аудиторні заняття мають чіткі часові рамки, забезпечуючи здійснення нормативних програм з навчальних дисциплін в конкретні відведені для цього години. Позааудиторні ж заняття дозволяють студентам займатися певною проблематикою, актуальною для них в даний момент, і приділяти цій роботі стільки часу, скільки може для цього знадобитися. Крім того, позааудиторна робота дозволяє майбутнім фахівцям в повній мірі реалізувати свої пізнавальні інтереси і потреби за допомогою самоосвітньої діяльності.

Курс на підвищення ролі позааудиторної роботи пов'язаний з об'єктивною необхідністю переходу до системи безперервної освіти. В умовах все зростаючого потоку інформації освіта повинна супроводжувати людину все життя. Необхідність в постійному оновленні та поповненні знань змушує відійти від навчання за принципом «наповнення судини». Подальше розширення програм, намагання втиснути в них все, що можна майбутньому фахівцю коли-небудь стати в нагоді, не підходить в сучасних умовах. Значно важливіше закласти міцний фундамент знань і надати можливість поповнювати їх у міру необхідності в системі безперервної освіти. Відповідно до цих вимог зростає роль позааудиторної роботи студентів, так як значна частина обсягу досліджуваного матеріалу відводиться на самостійне вивчення і освоєння студентами.

Позааудиторна робота студентів - суттєвий, навіть вирішальний компонент системи підготовки фахівця. Адже тільки знання, набуті наполегливою самостійною працею, можуть в подальшому перетворитися в реальну рушійну силу науково-технічного прогресу. Сучасна вища школа покликана домагатися подальшої активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвиваючи їх творчі здібності та культуру мислення, вміння самостійно орієнтуватися в потоці науково-технічної та суспільно-політичної інформації. Досягти цього можна лише, формуючи у студентів пізнавальну самостійність, тобто така властивість особистості, яке проявляється в прагненні й умінні самостійно оволодіти знаннями і способами діяльності, застосовувати їх у навчальній, практичній та професійній роботі.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Зростання ролі позааудиторної роботи є однією з провідних ланок перебудови освітнього процесу у закладах вищої освіти. До особливостей організації позааудиторної діяльності у закладі вищої освіти можна віднести наступні. По-перше, організація професійного виховання

на основі компетентнісного підходу. Програми позааудиторної роботи передбачають формування і закріплення загальнокультурних і професійних компетенцій. По-друге, наявність усвідомленого вибору, добровільності за участю у позааудиторній діяльності на відміну від школи. По-третє, зміна позиції студента в рамках позааудиторної діяльності: глядач - учасник - організатор - керівник - автор власного проекту і т.п. По-четверте, взаємозв'язок з навчальною та виробничою практикою студентів у зв'язку з тісною співпрацею з зовнішнім середовищем.

Об'єктивною потребою вищої освіти є необхідність створення сприятливих умов для самореалізації й розвитку кожного студента, урахування індивідуальних запитів та інтересів, стимулювання внутрішньої потреби до формування успішної особистості, здатної самореалізуватися в соціумі як професіонал, громадянин, сім'янин, носій культури. Варто зауважити, що навички й досвід, набуті студентами завдяки участі у позааудиторній роботі, приносять їм додаткові переваги перед конкурентами при працевлаштуванні. Така діяльність формує необхідні якості, які цінують роботодавці – вміння працювати у команді, обов'язковість, відповідальність та лідерські навички. Надзвичайно важливе завдання адміністрації закладу вищої освіти й органів студентського самоврядування полягає у створенні належних умов для розвитку та задоволення культурних потреб студентів, для їх самореалізації. Адже, випускники закладу вищої освіти мають бути не просто фаховими спеціалістами, а й творчими, духовно багатими людьми із демократичним світобаченням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Бех І. Д. Виховання особистості : у 2-х кн. Книга 2 : Особистісно-орієнтований підхід : науково-практичні засади [Текст]. Київ: Либідь, 2003. 344 с.
- [2] Кучерява О. Ю. Форми та види позааудиторної роботи з математики в педагогічному університеті. К., 2009. № 31. с. 79-81
- [3] Матвій-Лозинська Ю. О. Позааудиторна діяльність як складова навчально-виховного процесу вищого навчального закладу. Вісник ЛДУ БЖД. 2011. №5. с. 177.
- [4] Онучак Л. В. Педагогічні умови організації самостійної позааудиторної роботи студентів економічних спеціальностей: автореф. дис. канд. пед. наук: Київ, 2002. С. 18.
- [5] Овчаренко Г. Е. Позанавчальна діяльність студентів у вищих навчальних закладах : сутнісні характеристики, структура та особливості [Текст]. Освіта Донбасу. 2008. № 5-6 (130-131). С. 35-38.
- [6] Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ: Пед. думка, 2001. С. 167.
- [7] Петриченко Л. Система позааудиторної роботи, спрямованої на підготовку майбутнього вчителя до творчої професійної діяльності. Випуск П. Слов'янськ, 2010. С. 33-40.
- [8] Скрипник Н.С. Позааудиторна діяльність студентів вищих навчальних закладів : сутність, структура й особливості [Текст]. 2012. Вип. 27 (80). С. 566-571.
- [9] Стоян О. М. Організація дозвілля студентської молоді. Київ: Вища школа, 1984. С. 41.

ORGANIZATION OF EXTRACURRICULAR WORK WITH STUDENT YOUTH AS A CONDITION FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF THE EDUCATIONAL PROCESS

Zadvorniyak Lyudmila S.

assistant of the department of preschool education

Vinnitsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky

Vinnitsia, Ukraine

ORCID 0000-0002-8677-5813

zadvorniyak_lyudmila@ukr.net

Abstract. The article reveals the specifics of the organization of extracurricular activities with student youth in higher education, describes the main ideas, experience and conditions of

extracurricular activities. Examples of forms of extracurricular activities of higher education seekers are given, ways of inclusion of students in various directions of socially useful and personally interesting occupations are shown.

The educational process in a higher education institution is aimed at the formation of professional competencies and personal qualities, education of citizenship, diligence, respect for human rights and freedoms, the formation of a personality integrated into modern society and aimed at improving this society. One of the ways to organize effective learning, intensification of the educational process in higher education is to create a unified system of classroom and extracurricular work with students.

An important area in the organization of higher education institutions in the direction of the formation of universal values is extracurricular activities, which provide students with great opportunities for theoretical knowledge, practical skills and the formation of general cultural and professional competencies.

Realization of internal potential of student's youth in institution of higher education, construction of internal and external factors of formation of its civil position is caused by successful organization of extracurricular work of applicants of higher education which consists of independent work of students, activity with student's self-government bodies, cultural and leisure activity, professional development, etc.

The educational process of training, which would meet the requirements of modernity, involves the search and selection of appropriate forms and methods of extracurricular activities that would enable the graduate to independently disclose their skills, creativity, abilities and encourage him to seek new knowledge necessary for formation of readiness for professional activity. Therefore, extracurricular work, as a form of training in which the future specialist acquires the necessary knowledge, acquires skills and abilities to work systematically and systematically, forms his own style of future professional activity, is extremely important in the process of professional training of future professionals. The article considers the peculiarities of the organization of extracurricular activities of student youth in the conditions of higher education institution. The role of extracurricular work of students in the process of forming readiness for direct practical activities is determined and the content of the concept of "Extracurricular work" is considered as a condition for improving the efficiency of the educational process.

Key words: vikhovannya, professional training, professional culture, student self-discipline, post-class robot, self-directed robot.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Bekh ID Education of personality: in 2 books. Book 2: Personality-oriented approach: scientific and practical principles [Text]. Kyiv: Lybid, 2003. 344 p.
- [2] Kucheryava OY Forms and types of extracurricular work in mathematics at the Pedagogical University. K., 2009. № 31. p. 79-81
- [3] Matviyiv-Lozynska YO Extracurricular activities as a component of the educational process of higher education. Bulletin of LSU BJD. 2011. №5. with. 177
- [4] Onuchak LV Pedagogical conditions of organization of independent extracurricular work of students of economic specialties: author's ref. dis. Cand. ped. Sciences: Kiev, 2002. S. 18.
- [5] Ovcharenko GE Extracurricular activities of students in higher education: essential characteristics, structure and features [Text]. Education of Donbass. 2008. № 5-6 (130-131). Pp. 35-38.
- [6] Pedagogical dictionary / ed. MD Yarmachenko. Kyiv: Ped. opinion, 2001. S. 167.
- [7] Petrychenko L. The system of extracurricular activities aimed at preparing future teachers for creative professional activity. Issue II. Slovyansk, 2010. S. 33-40.
- [8] Skripnik NS Extracurricular activities of students of higher educational institutions: essence, structure and features [Text]. 2012. Vip. 27 (80). Pp. 566-571.
- [9] Stoyan OM Organization of leisure for student youth. Kyiv: Higher School, 1984. P. 41.